

УДК 631.171

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ В ПІВДЕННІЙ СТЕПОВІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ

Скляр О.Г., к.т.н.,

Зоря М.В., інж.*

Таврійський державний агротехнологічний університет

Тел. (0619) 42-14-38

Анотація – робота присвячена порівнянню значень показників вирощування кукурудзи за чотирма варіантами технологій: індустріальною, борозенною з використанням комбінованого знаряддя з відвальниками і з закрилками, безгербіцидною.

Ключові слова – технологія, кукурудза, ґрунт, гербіцид, посів, сівалка, комбіноване знаряддя, борозна, відвальник, закрилок, експлуатаційно-економічні показники.

Постановка проблеми. Сучасні технології вирощування сільськогосподарських культур відрізняються насамперед співвідношенням частки механічних і хімічних операцій в боротьбі з бур'янами – від безгербіцидної до індустріальної. Як варіант, для зони південного посушливого степу України пропонується борозна технологія зі смуговим внесенням гербіцидів в зони рядків. Яка з них краща і наскільки?

Аналіз останніх досліджень. Особливості безгербіцидної і індустріальної технологій, їх переваги і недоліки відомі [1, 2, 3]. Борозна технологія зі смуговим внесенням ґрунтових гербіцидів поєднує в собі переваги індустріальної (суто гербіцидної) технології і суттєво зменшує її основні недоліки: забруднення навколишнього середовища і економічні затрати [3]. Крім того, посів в борозни сприяє кращому росту кукурудзи. Однак детальної порівняльної оцінки вказаних технологій в однакових ґрунтово-кліматичних умовах до цього часу не проведено.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є визначення порівняльних значень показників вирощування кукурудзи для варіантів індустріальної технології, борозенної технології з використанням комбінованого посівного агрегату з відвальниками і з закрилками [4] і безгербіцидної технології.

* Науковий керівник – доц., к.т.н. Скляр О.Г.,
© О.Г. Скляр, М.В. Зоря

Основна частина. Для порівняльної оцінки кукурудза на зерно вирощувалася на чотирьох дослідних ділянках по 2 га за:

- 1) індустріальною технологією [2];
- 2) борозенною технологією з використанням в комбінованому посівному агрегаті відвальників [4];
- 3) борозенною технологією з використанням в комбінованому посівному агрегаті закрилків [4];
- 4) безгербіцидною технологією [1] (табл. 1).

Таблиця 1 – Показники вирощування кукурудзи за різними технологіями на дослідних ділянках

Показник	Технологія вирощування			
	Індустріальна	Борозенна з		Безгербіцидна
		відвальниками	закрилками	
Варіант технології	1	2	3	4
Норма висіву насіння, тис./га	41,5	41,5	41,5	41,5
Середня глибина борозни при посіві, см	-	11±1,0	6±1,0	-
Середня глибина загортання насіння, см	8,2±1,0	3,8±1,0	6,3±1,0	10,3±1,0
Середня вологість ґрунту на глибині загортання насіння, %	17,2	18,5	17,9	17,8
Густота при збиранні, тис./га	32,2	39,2	36,7	30,8
Вага бур'янів при збиранні, г/м ²	43,5	52,6	59,8	343,0
Урожай зерна при 30 % вологості, ц/га	46,1	51,2	49,4	32,8
Урожай зерна при 14 % вологості, ц/га	37,5	41,7	40,2	26,7
Кількість гербіцидів, кг/га	3,0	1,5	1,5	0,0

Усі ділянки розташовувалися на одному полі з попередником озимою пшеницею. На кожній ділянці вносилося по 400 кг/га складних туків. У 1, 2 і 3 варіантах використовувався гербіцид Харнес з щільністю поливу 300 л/га 3-% розчину. Завдяки смуговому внесенню кількість розчину в борозенній технології скорочувалася вдвічі. Завдяки меншій глибині посіву при борозенній технології отримано кращі сходи і більшу густоту стояння рослин.

Як видно з табл. 1 в посушливій степовій зоні України при однакових умовах борозенна технологія дає більший врожай зерна кукурудзи, ніж індустріальна і безгербіцидна технології.

Для порівняння наведених варіантів технологій вирощування та збирання кукурудзи проводилися розрахунки на 180 га площі для двох полів: 110 га після стернового і 70 га після нестернового попередників за відомою методикою [5]. Такі площі і їх співвідношення в середньому відповідають теперішньому стану посівів кукурудзи на зерно в регіоні південної степової зони України.

Економічна ефективність технологій оцінювалася наступними показниками:

1) підвищення урожайності $P_U^{п,с}$, %, для варіанту порівнюваної технології (варіант п) відносно до порівнювальної (індустріальної) технології (варіант с);

2) зниження питомих витрат праці $P_{зП}^{п,с}$, %, для варіанту порівнюваної технології (варіант п) відносно до порівнювальної (індустріальної) технології (варіант с);

3) зниження питомих витрат палива на одну тону зерна кукурудзи $P_{гв}^{п,с}$, %, для варіанту порівнюваної технології (варіант п) відносно до порівнювальної (індустріальної) технології (варіант с);

4) зниження прямих експлуатаційних витрат на одну тону зерна кукурудзи $P_{ит}^{п,с}$, %, і його собівартості $P_{ст}^{п,с}$, %, для варіанту порівнюваної технології (варіант п) відносно до порівнювальної (індустріальної) технології (варіант с), %;

5) річний економічний ефект $EФ_p^{п,с}$, грн., для варіанту порівнюваної технології (варіант п) відповідно до порівнювальної (індустріальної) технології (варіант с).

Таблиця 2 – Техніко-економічні показники вирощування кукурудзи за різними технологіями

Показник	Одиниця вимірювання	Значення показника за технологією			
		індустріальною	борозенною з відвальниками	борозенною з закрil-ками	□езербіцидною
1	2	3	4	5	6
Площа вирощування	га	180	180	180	180
Урожайність при вологості зерна 14 %	т/га	3,75	4,17	4,02	2,67
Витрати праці	люд.-год./га	15,24	16,58	16,20	14,35
	люд.-год./т	4,06	3,98	4,03	5,38
Витрати палива	кг/га	68,54	74,43	73,59	74,35
	кг/т зерна	18,27	17,86	18,30	27,85

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6
Прямі експлуатаційні витрати	грн./га	1639,87	1694,31	1676,35	1654,17
	грн./т зерна	437,03	406,56	416,91	619,59
Прямі витрати	грн./га	2882,90	2738,50	2717,86	2485,34
	грн./т зерна	768,30	657,12	675,93	930,92
Машинозабезпеченість	грн./грн.	0,71	0,70	0,71	0,65
Щільність механізованих робіт	ум.га /фіз.га	6,87	7,43	7,31	7,53
Металоємність	кг/га	627,4	604,1	604,3	616,1
Енергоємність	кВт-год./га	845,0	877,0	894,3	841,7
Енергозабезпеченість	кВт/га	5,85	5,85	5,85	5,85
Енергоозброєність	кВт/люд.	55,46	52,91	55,21	58,64
Приведені витрати	грн./га	3171,18	3218,43	3204,88	3150,02
Річний економічний ефект	грн.	0	27321,4	17397,2	-80436,3

Висновки. 1. Впровадження борозенної технології вирощування кукурудзи з використанням комбінованих агрегатів з відвальниками для утворення борозен зі смуговим внесенням в них ґрунтових гербіцидів і посів у борозни дозволить в порівнянні з індустріальною технологією підвищити урожайність зерна на 11 % і зменшити витрати палива на 1 %, праці – на 2 %, коштів – на 6 %, здешевити собівартість майже на 14 %.

2. Річний економічний ефект від впровадження борозенної технології з використанням комбінованого агрегату з відвальниковим борозноутворювачем порівняно з типовою індустріальною технологією становить 27321,4 грн.

Література.

1. Карпенко А.П. Безгербицидная технология возделывания пропашных культур / А.П. Карпенко // Достижения науки и техники АПК. – 2004. – №5. – С. 20–22.

2. Циков В.С. Прогрессивная технология выращивания кукурузы / В.С. Циков. – К.: Урожай, 1984. – 192 с.
3. Шабала М.О. Энергозберігаюча технологія вирощування кукурудзи / М.О. Шабала, М.В. Зоря // Пропозиція. – 2000. – №4. – С. 100–101.
4. Зоря М.В. Експлуатаційна оцінка комбінованих агрегатів для борозенного посіву / М.В. Зоря // Праці ТДАТУ: зб. наук. пр. – Мелітополь, 2009. – Вип. 9: т. 3. – С. 47–53.
5. Методичні вказівки з курсового проектування за темою «Технологія та організація виробництва с.-г. культури». – Мелітополь, ТДАТА, 2002. – 56 с.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА ТЕХНОЛОГИЙ ВОЗДЕЛЫВАНИЯ КУКУРУЗЫ В ЮЖНОЙ СТЕПНОЙ ЗОНЕ УКРАИНЫ

А.Г. Скляр, М.В. Зоря

Аннотація – работа посвящена сравнению значений показателей выращивания кукурузы по четырем вариантам технологий: индустриальной, бороздковой с использованием комбинированного орудия с отвальчиками и закрылками, безгербицидной.

COMPARATIVE RATING OF TECHNOLOGIES OF CULTIVATION OF CORN IN A SOUTHERN ZONE OF UKRAINE

A. Skliar, M. Zorya

Summary

The comparative values of parameters of cultivation of corn for four variants of technologies are determined: industrial technology, furrow of technology with use of the combined sowing unit with wings both and with moldboard and without herbicide of technology.